

NSD Debatt 7 januari 2012

Skydda länets jordbruksmark

Ska världens munnar mättas, mer bioenergi, fibrer och andra råvaror från åkern tas fram behöver jordbruksmark skyddas från exploatering. Länsstyrelsen i Norrbottens län bör ta efter Skånes "nollvision" för exploatering av jordbruksmark.

Det vore ett steg i rätt riktning, men inte tillräckligt. Länsstyrelsens ord väger tyvärr lätt när kommunerna planerar hur marken ska användas.

FN-organet FAO beräknar att världens befolkning växer till cirka 9 miljarder personer fram till år 2050. Matbehovet i världen ökar med cirka 60 procent under samma period, oräknat att drygt 800 miljoner människor redan i dag inte får tillräckligt med mat.

Samtidigt konkurrerar jordbruket, främst med växande tätorter, om marken och vattnet.

Jordbruksmark världen över omvandlas i snabb takt och på ett irreversibelt sätt till bland annat bostadsområden, vägar, köpcentra, fabriker och parkeringsplatser.

Länsstyrelsen i Skåne har formulerat en nollvision för exploatering av jordbruksmark. Ändå hamnar motsvarande över 11 000 fotbollsplaner i Skåne under asfalt och betong de närmaste åren.

Större delen av marken hör till världens mest tåliga, stabila och högavkastande åkermark.

Varje hektar man inte odlar i vare sig i Skåne eller Norrbotten innebär därmed att mer än en hektar kommer att behöva odlas någon annanstans i världen. Men flera skånska kommunalråd hävdar, helt felaktigt, att det produceras mer livsmedel än vad som efterfrågas och vill fortsätta få bygga på jordbruksmark.

Länsstyrelsen i Skånes nollvision är lovvärd, men tyvärr otillräcklig då den enbart omfattar bostadsutbyggnad på jordbruksmark. Exempelvis har ytorna för logistikcentraler, det vill säga lager- och terminalbyggen, de senaste tio åren vuxit med 450 000 kvadratmeter i Göteborg; 420 000 kvadratmeter i Stockholm; 400 000 kvadratmeter i Jönköping och 300 000 kvadratmeter i Skåne.

Kommunerna har planmonopol och avgör själva när de anser att lokala behov ska väga tyngre än det nationella skyddet av jordbruksmark. Varje enskilt beslut inkräktar kanske inte så mycket på jordbruksmarken. Men sammantaget leder bristen på ett större och mera långsiktigt perspektiv till en mängd beslut som hotar jordbruket.

Länsstyrelsen har visioner, men inga maktbefogenheter. LRF har därför föreslagit att Skåne ska bli ett försöksområde där all jordbruksmark klassas som riksintresse. Det skulle ge Länsstyrelsen i Skåne möjlighet att balansera kommunernas kortsiktigare intressen.

Vi hoppas att riksdagsledamöter bördiga från Norrbotten trycker på landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C) och miljöminister Lena Ek (C) om att jordbruksmark bör klassas som riksintresse.

Låt oss börja med ett försök i Skåne, för att sedan utvärdera och utöka skyddet av jordbruksmarken till Norrbottens län och på sikt hela Sverige!

**Av Lars Andersson, Ordförande Naturskyddsföreningen i Norrbottens län;
Simon Jonsson, Jordbrukssakkunnig Naturskyddsföreningen i Norrbottens län;
Carl Piper, Jordbrukare i Skåne;**